

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: จากความคาดหวังสู่อนาคต Education Management for Sustainable Development: From Expectations to the Future

โสภณ ลือดั่ง (Sopon Leudang)¹

ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์ (Chayaporn Chaturapornprakit)²

¹รองประธานกรรมการบริหาร โรงเรียนวัฒนานุศาสน์

First author, Vice-President, Wattananusas School

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Corresponding author, Assistant Professor, Faculty of Political Science and Laws, Burapha University

E-mail: chayapon@go.buu.ac.th

Received: 2 April 2024

Revised: 24 June 2024

Accepted: 25 June 2024

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้เป็นบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจากต่างประเทศและการประยุกต์ใช้สู่การจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่าน การพัฒนาการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา การพัฒนาที่ยั่งยืนและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รูปแบบและแนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: บทเรียนจากประเทศอังกฤษสู่ประเทศไทย และ บทสรุป เพื่อปูทางการปฏิรูปการศึกษาไทยไปสู่อนาคตที่ยั่งยืนมากขึ้นในการก้าวเข้าสู่เวทีระดับโลก ประเด็นที่สำคัญที่สุดในยุคปัจจุบันคือการรักษาทรัพยากรของโลกไว้อย่างไร ขณะเดียวกันก็พัฒนาความมั่งคั่งและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การกีดกันยิ่งใหญ่นี้ถูกกำหนดไว้ในแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ประชาคมโลกได้ตกลงที่จะจัดการกับการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการตอบสนองสนธิสัญญาดังกล่าวการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มีการเปิดตัวเพื่อเป็นคำตอบในการรับมือกับความยั่งยืน ซึ่งโครงสร้างผลลัพธ์ของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถถ่ายทอดผ่านผลลัพธ์ของนักเรียนได้อย่างแท้จริงในแง่ของจิตสำนึกด้านความยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาที่ยั่งยืน, การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, การปฏิรูปการศึกษา, จากความคาดหวังสู่อนาคต

Abstract

This article aims to explore the concepts and theories of education sustainable development, as well as to investigate international strategies in educational sustainable. Specifically, it discusses the beginnings of educational development and reform in the United States, sustainable development, and education sustainable development. It examines patterns and pathways to success in educational management for sustainable development: lessons from the United Kingdom to Thailand. The conclusion seeks to pave the way for reforming Thai education towards a more sustainable future on the global stage. The most significant issue in the current era is how to preserve global resources while simultaneously developing wealth and improving living standards for an increasing population. This grand mission is defined within the framework of sustainable development. Over the past 30 years, the global community has agreed to address sustainable development through international treaties. Education for sustainable development has been introduced as a response to these challenges. The outcomes of sustainable educational development can genuinely be imparted to students in terms of fostering sustainability consciousness.

Keywords: Sustainable Development; Education Sustainable Development; Educational Reform; From Expectations to the Future

บทนำ

บทความชิ้นนี้เป็นบทความวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจากต่างประเทศและการประยุกต์ใช้สู่การจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาที่ยั่งยืนและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รูปแบบและแนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: บทเรียนจากประเทศอังกฤษสู่ประเทศไทย และบทสรุป

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ประเทศต่าง ๆ ได้มีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาหลังผ่านวิกฤตการณ์ครั้งใหญ่ของโลก ทั้งจากภาวะสงคราม เศรษฐกิจตกต่ำ การแข่งขันทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสัญญาณเตือนถึงความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม โดยการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ คือการสร้างการมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จกับระดับโลก เช่น

โลกาภิวัตน์ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม เป็นต้น โดยเฉพาะยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการพัฒนาในด้านสำคัญต่าง ๆ โดยการเพิ่มความสำคัญทางการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ และการโอนย้ายเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้การพัฒนาด้านการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนา ประเทศที่ในยุคโลกาภิวัตน์ให้เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จคือการบรรลุเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมกับระบบเศรษฐกิจโลก การศึกษาจึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุเงื่อนไขเบื้องต้นนี้ ทำให้ในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาประชาคมโลกได้ให้ความสำคัญในการจัดการกับการพัฒนาความมั่งคั่งและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ภารกิจอันยิ่งใหญ่นี้ถูกกำหนดไว้ในแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development - SD) การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นข้อตกลงผ่านสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development - ESD) จึงเป็นคำตอบในการรับมือกับความพยายามในการพัฒนาของประชาคมโลกสู่ความยั่งยืนอย่างถาวร

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านการพัฒนาการศึกษา

“ระบบที่ดีที่สุด (one best system)” คำนี้แสดงถึงระบบการศึกษาที่ออกแบบไว้ตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาที่ดีและตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับผู้นำและ “ประสิทธิภาพ” ในการวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาจะพิจารณาในประเด็นเรื่อง หลักสูตรที่ใช้และบรรทัดฐานการสอนที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และความแตกต่างของความถนัดในการเรียนรู้ พัฒนาการศึกษาก่อตัวมาจากการวิจัยด้านความรู้ความเข้าใจในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาโดยวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สมมติฐานการพัฒนาการศึกษาในปี ค.ศ. 1920 คือการยึดถือในระเบียบขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โดยทั้งตัวผู้สอนและโรงเรียนต้องยึดการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน ทฤษฎีและสมมติฐาน เพราะฉะนั้นหากในปัจจุบันต้องการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูประบบการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนระบบการศึกษาให้ออกมาจากยุคของการยึดถือแต่ระเบียบกฎเกณฑ์ดังที่ผ่านมา

1. ทฤษฎีการพัฒนาการศึกษาในยุคเปลี่ยนผ่าน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีทฤษฎีสำคัญหลักในยุคพัฒนาการศึกษา ได้แก่ **ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of Learning)** ของ Edward L. Thorndike (อ้างถึงใน Lauren, B.R., & Megan, W.H., 1988) ซึ่งได้พัฒนาเครื่องมือทางการศึกษาต่างๆ เช่น คำரா บทเรียน การทดสอบและการวัดผล รวมไปถึงการฝึกอบรมครู เป็นต้น ทฤษฎีการเรียนรู้ คือ ข้อความที่พรรณา อธิบาย ทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบตามกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ และได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปนิรนัยเป็นหลักหรือกฎการเรียนรู้ย่อยๆ หรือนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนได้ สำหรับ Edward L. Thorndike ได้กล่าวเพิ่มเติมในทฤษฎีและได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาอย่างมากในทศวรรษนั้น ได้แก่ การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ เรียกได้ว่า **ทฤษฎีองค์การแห่งการ**

เรียนรู้ (Associationist theory of learning) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างจิตใจหรือสิ่งเร้าภายนอกและการตอบสนองทางจิตภายใน การเรียนรู้เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ ความผูกพันขึ้นอยู่กับความดี และไม่ดี ความผูกพันเกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติต่อกันของคนในองค์กร การได้รับรางวัลหรือการลงโทษ ซึ่งแนวคิดนี้ทำให้เกิดระบบการสร้างและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของครูเพื่อการตกย้ายพัฒนาการหรือนำไปสู่เทคโนโลยีใหม่ๆในยุคนั้น

ในทฤษฎีดังกล่าวยังได้ทำการพัฒนา และสร้างรูปแบบต่างๆเป็นต้นแบบที่นำมาประยุกต์ใช้จนถึงปัจจุบัน เช่น การแบ่งระดับของความสามารถในกลุ่มต่างๆทั้งผู้เรียนและผู้สอน รวมไปถึง การวัดผลการทำงาน และการสั่งงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรของประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคนั้น สมุดจดรายละเอียดงาน รูปแบบการบรรยายของครูที่เน้นใช้เฉพาะกลุ่ม การประเมินผลเป็นรายบุคคล การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัล ปัจจุบันได้ถูกปรับให้ทันสมัยขึ้นเรียกว่า “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ (Associationist theory of learning) ได้กลายเป็นพื้นฐานสำหรับมาตรฐานการสอนและขั้นตอนการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นที่คุ้นเคยของครู ครอบครัวยุคใหม่และชุมชน (David, 1974)

การนำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้นั้นทำให้เกิดข้อเสียหลายประการ เช่น การออกแบบหลักสูตรในการฝึกปฏิบัติครูเป็นการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกทำให้การตอบสนองไม่ตรงตามความต้องการ หรือ นักวิชาการบางกลุ่มตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการกดขี่ทางปัญญา การกำหนดรูปแบบในการปฏิบัติทำให้ศักยภาพของครูไม่ได้ถูกดึงออกมาใช้ ในทางกลับกันคือการควบคุมครูให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ การศึกษาจึงเปรียบเสมือนอุตสาหกรรมการศึกษาที่ผลิตสินค้าออกในรูปแบบเดียวกัน

ทฤษฎีที่ควบคู่กับทฤษฎีการเรียนรู้และเกิดขึ้นมาในยุคเปลี่ยนผ่าน ได้แก่ **ทฤษฎีความถนัด (Theory of Aptitude)** เป็นทฤษฎีที่สืบทอดมาจากช่วงปี ค.ศ. 1920 โดยศึกษาว่า ใครที่สามารถเรียนรู้ได้ และนักเรียนกลุ่มต่างๆ ต้องการอะไร ทฤษฎีนี้เชื่อเกี่ยวกับความฉลาดที่สืบทอดมาจากกรรมพันธุ์ ดังนั้นโรงเรียนในช่วงทศวรรษปี 1920 จะทำงานบนสมมติฐานที่ว่าความถนัดเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ พวกเขามุ่งหวังที่จะแยกแยะความสามารถโดยธรรมชาติและจัดให้แต่ละกลุ่มของนักเรียนให้มีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามพรสวรรค์ และความสามารถ ทฤษฎีนี้จึงเชื่อในเรื่องของการวัดผลและแบ่งแยกนักเรียนผ่านการวัดความสามารถทางสติปัญญา (IQ) หลักสูตรจะปฏิเสธนักเรียนที่มีความสามารถน้อย ดังนั้น การแข่งขันและเปรียบเทียบเฉพาะความฉลาด การให้คุณค่าของคะแนนและเกรดเกิดขึ้นเสมอในหลักสูตรหรือโรงเรียนที่ใช้ทฤษฎีนี้ในการพัฒนาระบบการศึกษา ส่งผลให้นักเรียนบางคนไม่มีโอกาสได้เรียนในหลักสูตรที่มีความต้องการสูงและมีความคาดหวังสูง ซึ่งเป็นการแบ่งระดับของนักเรียนอย่างแท้จริง (Lauren, 1995)

ทฤษฎีนี้ได้รับการโต้แย้งอย่างมากถึงการปฏิรูประบบการศึกษา จากการศึกษาของ Edward L. Thorndike (อ้างถึงใน Lauren & Megan, 1988) กลุ่มการขับเคลื่อนเพื่อการศึกษาเด็ก (Child Study Movement) ได้ยกทฤษฎีการศึกษาที่มุ่งเป้าไปที่การเลี้ยงดู การเจริญเติบโตของเด็กตามรูปแบบการพัฒนา

ของเด็กตามช่วงวัย นักจิตวิทยาการศึกษาเด็กมักพูดถึงเรื่องการศึกษาก่อนวัยเรียนและการศึกษาปฐมวัย โดยเน้นที่การพัฒนาทางสังคมและอารมณ์เป็นหลัก และการจัดองค์กรให้เป็นเพลย์สเตชัน คั่นด้วยกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอ่านนิทานและดนตรี อย่างไรก็ตามในยุคนั้น แนวคิดเรื่องการศึกษาเด็กไม่เคยมีอยู่ในโรงเรียน ยกเว้นในโรงเรียนอนุบาลบางแห่งเท่านั้น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นนักทฤษฎีการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่สุดของศตวรรษที่ 20 มีรากฐานมาจากลัทธิปฏิบัตินิยมเชิงปรัชญา เสนอแนวคิดให้เปลี่ยนโรงเรียนให้กลายเป็นโลกเสมือนของสังคม ซึ่งเด็ก ๆ สามารถเรียนรู้ทั้งการปฏิบัติ ทั้งความรู้และรูปแบบของการให้เหตุผล และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่จะทำให้พวกเขาเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย แนวคิดของดิวอี้ถูกนำไปปฏิบัติในโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก ซึ่งหลายแห่งเกี่ยวข้องกับสถาบันฝึกอบรมครูที่มีความก้าวหน้า แต่ในความคิดของสังคมทั่วไป ณ ขณะนั้นมองว่าเป็นการสอนเด็กโดยขาดวินัย ทำตามความสนใจของเด็กมากเกินไป และให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้โดยไม่ได้นำความสนใจกับเนื้อหาอย่างเหมาะสม แม้ว่างานเขียนของดิวอี้จะเป็นแก่นของการจัดการหลักสูตร Foundations of Education ทุกที่แต่ในทางปฏิบัติ แนวคิดดังกล่าวไม่เคยได้นำไปใช้จริงได้อย่างแพร่หลาย (Hirsch, 1996).

2. การพัฒนาการศึกษาในยุคหลังเปลี่ยนผ่าน

The New Learning Theory: Knowledge-based Constructivism ตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1960 การวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจได้มุ่งเน้นไปที่ธรรมชาติของกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการคิดและการเรียนรู้ นักวิชาการการศึกษาพยายามใช้วิธีการที่หลากหลายและตรวจสอบกระบวนการรับรู้ในคนทุกวัยและทุกสภาพสังคม เพื่อที่จะสรุปประเด็นสำคัญของข้อตกลงพื้นฐานที่ทำให้สามารถใช้เป็นทฤษฎีหลักใหม่ในการเรียนรู้ ผู้คนต้องสร้างความเข้าใจของตนเองไม่ใช่เพียงบันทึกเป็นความทรงจำ เช่นเดียวกับกล้องถ่ายรูปหรือเครื่องบันทึกเทป แต่ต้องเป็นผู้คนสร้างการแสดงออกทางจิตที่ทำให้เกิดความเป็นระเบียบและการเชื่อมโยงกันของประสบการณ์และข้อมูล การเรียนรู้เป็นการสื่อความหมายและเชิงอนุมาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการหาเหตุผลเชิงรุกและการ “พูดคุยโต้ตอบ” นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีความสามารถยังมีส่วนร่วมในการจัดการตนเองในกระบวนการรับรู้ของตนเอง ซึ่งก็คือ ในรูปแบบของความรู้ความเข้าใจที่เรียกว่า อภิปัญญา และการตรวจสอบตนเอง ความรู้ในวิทยาศาสตร์เชิงปัญญา หรือ พุทธิปัญญา (Cognitive Science) จึงได้รับความสนใจ

ดังนั้นการศึกษาในยุคนี้สอนเพื่อ “รู้” ยังไม่พอจำเป็นต้องสร้างหลักสูตรให้นักเรียน “คิดต่อยอดหรือคิดเป็น” ได้ด้วย นักคิดในยุคนี้พบว่าความรู้มีความสำคัญต่อการคิดและการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ เช่น เด็กจะไม่สามารถเข้าใจบทเรียนเกี่ยวกับสังคมได้หากไม่เคยมีประสบการณ์ด้านนั้นจริง ๆ สิ่งที่เรารู้ตอนนี้ก็คือข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวไม่ก่อให้เกิดความรู้และพลังการคิดที่แท้จริง ดังนั้น กระบวนการคิดจึงไม่สามารถดำเนินไปโดยปราศจากสิ่งที่ต้องคิดได้ ดังนั้นแม้ว่าเด็ก ๆ จะต้องมีประสบการณ์ในการค้นพบและการประดิษฐ์คิดค้นก็ตาม ประสบการณ์ของพวกเขาจะต้องมีร่วมด้วยนั่นคือ ความรู้และโดยกระบวนการที่ก่อให้เกิดการใช้เหตุผลและตรรกะของเด็ก

Effort-based Learning: The New Aptitude Theory ข้อเสนอแนะแนวความคิดใหม่ของความฉลาดและการพัฒนา นักคิดต้องการเห็นความสามารถทั่วไปในการเรียนรู้พัฒนาการในนักเรียนจึงจำเป็นต้องมีคำจำกัดความของ “ความฉลาด” กับ “ความใส่ใจในรายละเอียด” เฉพาะของกระบวนการคิดหรือโครงสร้างความรู้ การวิจัยส่วนใหญ่พัฒนาโดยนักพัฒนาสังคมที่สนใจในการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ เป้าหมายและความสำเร็จประเภทต่าง ๆ ดังนั้นเป้าหมายของความสำเร็จหลายประเภทมีความเกี่ยวเนื่องกับแนวคิดที่แตกต่างกัน ความสำเร็จ ความล้มเหลว ตลอดจนความเชื่อที่แตกต่างกันเกี่ยวกับตนเอง การเรียนรู้งาน และงานที่ออกมา ไม่เพียงแต่ที่จะส่งผลต่อความพยายามของผู้คนทุ่มเทให้กับงานหรือการเรียนรู้เท่านั้น แต่มันยังส่งผลที่แสดงต่อประเภทของความพยายามด้วย (James, & Pellegrino, 1982)

ทฤษฎีนี้มีเป้าหมายสองประเภท คือ มุ่งเน้นรูปแบบ และ มุ่งเน้นการเรียนรู้ ผู้ที่มีเป้าหมายที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจะพยายามรับการประเมินความสามารถเชิงบวกของตน และหลีกเลี่ยงการแสดงหลักฐานว่ามีความสามารถไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับผู้อื่น เป้าหมายการปฏิบัติงานสัมพันธ์กับมุมมองของความสามารถในฐานะองค์ระดับโลกที่ไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งแสดงอยู่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเผยให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีหรือขาดความสามารถ มุมมองของความสามารถหรือความถนัดนี้บางครั้งเรียกว่า “เชาวน์ปัญญา” ในทางตรงกันข้าม คนที่มีเป้าหมายในการเรียนรู้มักจะพยายามพัฒนาความสามารถของตนตามงานเฉพาะเจาะจง เป้าหมายการเรียนรู้สัมพันธ์กับมุมมองของความถนัดว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ด้วยความพยายาม และได้รับการพัฒนาโดยการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นต่อโอกาสในการเรียนรู้และการเรียนรู้ เป้าหมายการเรียนรู้สัมพันธ์กับมุมมองของความสามารถซึ่งเป็นทักษะที่ขยายได้อย่างต่อเนื่องผ่านความพยายามของตน ดังนั้นทักษะเกี่ยวกับความถนัดนี้จึงถูกเรียกว่าทฤษฎีความฉลาดแบบค่อยเป็นค่อยไป

Socializing Intelligence เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของความฉลาด การเรียนรู้ และความฉลาดทางอารมณ์มีความเกี่ยวข้องกัน นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างแต่ละบุคคลในความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของความฉลาดและในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อเหล่านี้มาจากไหน ความฉลาดทางอารมณ์ได้มาอย่างไร สิ่งเหล่านี้โดยทั่วไปไม่ใช่สิ่งที่เราเรียนรู้จากการสอนโดยตรง และไม่ใช่ว่าจากบทเรียนในโรงเรียนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เกิดได้มาโดยผ่านกระบวนการที่นักพัฒนามักเรียกว่า “การเข้าสังคม” การเข้าสังคมเป็นกระบวนการที่เด็กได้รับมาตรฐาน ค่านิยม และความรู้เกี่ยวกับสังคมของตน เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นทันทีที่เด็กเกิดมาและบุคคลนั้นถูกรวมเข้าเป็นสมาชิกของชุมชน ด้วยการชี้แนะ ทำทนาย และจัดสภาพแวดล้อมและงานที่ต้องเผชิญ ผู้ใหญ่และบุคคลที่มีความรู้ในชีวิตของเด็กมีส่วนช่วยในการขัดเกลาทางสังคมของเด็ก (Barbara, 1989)

การเข้าสังคมไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยตรง แต่ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านการสังเกตและการสร้างแบบจำลอง การมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความคาดหวังร่วมกันด้วย โรงเรียนพร้อมรับทราบกระบวนการขัดเกลาทางสังคม หน้าที่ และผลิตภัณฑ์ของ

มัน ในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ ทุกวัน และนอกโรงเรียน เช่น ครอบครัว แต่มีข้อยกเว้นบางประการ นักวิชาการการศึกษาจะไม่ตระหนักถึงบทบาทของโรงเรียนในการทำงานทางปัญญาในบริบททางสังคม วัฒนธรรมเท่าที่ควร

ทฤษฎีการสอนที่เหมาะสมสำหรับการทำให้เกิดการเข้าสู่สังคมเป็นสิ่งที่ทฤษฎี Knowledge-based Constructivism เช่น สำหรับการสอนความเข้าใจในการอ่าน แนวคิดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ วิชาอื่น ๆ ใช้การพูดคุยอย่างรับผิดชอบ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความรู้ เด็กพัฒนากลยุทธ์ด้านความรู้ความเข้าใจ และความเชื่อที่เน้นความพยายามเกี่ยวกับความฉลาด ความฉลาดทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ขั้นสูง เมื่อพวกเขาถูกกดดันอย่างต่อเนื่องให้ตั้งคำถามและยอมรับความท้าทาย ค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่ไม่ชัดเจน ในทันที เพื่ออธิบายแนวคิด ให้เหตุผล ให้เหตุผลและแสวงหาข้อมูล เมื่อเราไม่ถือว่าเด็กต้องรับรู้ต่อ พฤติกรรมอันชาญฉลาด พวกเขาถือเป็นสัญญาณว่าเราไม่คิดว่าพวกเขาฉลาด และมักจะยอมรับการตัดสินนี้ ความขัดแย้งก็คือเด็กจะฉลาดโดยได้รับการปฏิบัติราวกับว่าพวกเขาฉลาดอยู่แล้ว นี่คือจุดเด่นของการสอน แบบ Knowledge-based Constructivism

การพัฒนาที่ยั่งยืนและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development -SD) แนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SD) เป็นพยายามที่จะผสมผสานการพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ แนวคิดนี้ เริ่มมีอิทธิพลในช่วงทศวรรษปี 1980 ผ่านรายงาน Brundtland ในปี ค.ศ. 1987 เกิดจากการก่อตัวของปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงขึ้นบนโลกใบนี้ เช่น มลพิษ การขาดแคลนทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งแนวคิดการพัฒนา ที่ยั่งยืนได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยนำมาเชื่อมโยงกับประเด็นทางสังคมและ เศรษฐกิจ ในสังคมปัจจุบันการพัฒนาที่ยั่งยืนคือเป้าหมายที่ครอบคลุมในเรื่องของการสร้างสมดุลระหว่าง ความเป็นอยู่ที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรโลกและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ

องค์การสหประชาชาติได้ยกระดับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นวาระระดับโลกเพื่อการพัฒนาสู่ อนาคตที่ยั่งยืน UNESCO ได้สรุป 3 ประเด็นสำคัญในมิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ไว้ดังนี้ (1) มิติด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ (น้ำ พลังงาน การเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาชนบท การขยายตัวของเมืองอย่างยั่งยืน การป้องกันภัยพิบัติ และการบรรเทาผลกระทบ (2) มิติทางสังคมวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชน สันติภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ความเท่าเทียมทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม สุขภาพ (เอ็ดส์) และธรรมาภิบาล และ (3) มิติทางเศรษฐกิจ การลดความยากจน ความรับผิดชอบและความรับผิดชอบของ องค์กร และระบบตลาด การดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถพิจารณาได้ในระดับของ รัฐบาล ธุรกิจ องค์กร และปัจเจกชน ในปัจจุบันการตรวจสอบระดับของปัจเจกชนนั้นสามารถดูได้จากมิติของการศึกษา โดยดูที่ผลลัพธ์และการประเมินผล (UNESCO, 2005)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดที่ผสมผสานกันระหว่างประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ รวมไปถึงโครงสร้างทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้รับการพัฒนาให้สัมพันธ์กับมติการพัฒนาของ UNESCO เพื่อให้บรรลุการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคตที่ยั่งยืน องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงในระดับพลเมืองแต่ละบุคคล ได้แก่ ความเข้าใจที่ดีขึ้น ทักษะเชิงบวกต่อการพัฒนา และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ฉะนั้น “การศึกษา” จึงเป็นสิ่งสำคัญโดยสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมพัฒนาเพื่อ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเปลี่ยนเส้นทางแห่งอนาคตของสังคมได้อย่างยั่งยืน

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education Sustainable Development) คือความพยายามด้านการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียน ในการดำเนินการเพื่อจัดการกับองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลง ความสามารถและความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ความมั่นใจในอิทธิพลของตนเอง และความเต็มใจที่จะกระทำการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่แตกต่างกัน Breiting, & Mogensen (1999) ได้ให้คำจำกัดความว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสะท้อนถึงความสามารถในการดำเนินการด้านความยั่งยืนของนักเรียน การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ในระบบการศึกษาในระบบ หวังว่าจะแก้ไขปัญหาการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) คู่มือโดย UNESCO ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้เติบโตจากแนวคิดไปสู่การเคลื่อนไหวในระดับโลก โดย UNESCO (2005) ได้ให้คำนิยามของ *การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education Sustainable Development)* ไว้ว่า การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึงการรวมประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญไว้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ความหลากหลายทางชีวภาพ การลดความยากจน และการบริโภคอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องมีวิธีการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมที่กระตุ้นและให้อำนาจผู้เรียนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงส่งเสริมความสามารถ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การจินตนาการถึงสถานการณ์ในอนาคต และการตัดสินใจในลักษณะการทำงานร่วมกัน

ภายในคำจำกัดความแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่สำคัญสองประการของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและเกี่ยวกับการสอน ตามคำจำกัดความของ UNESCO นั้น เนื้อหาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนครอบคลุมสาขาวิชาที่หลากหลาย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความยากจน การบริโภค เป็นต้น เนื่องจากสหวิทยาการเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการ

ทำความเข้าใจความซับซ้อนของประเด็นการพัฒนายั่งยืน แนวคิดนี้เรียกว่า แนวทางการสอนแบบองค์รวม (holism) เนื่องจากมีมุมมองที่หลากหลายในเนื้อหา การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการรวมมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านสังคม และมิติทางด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างมิติต่าง ๆ และปฏิสัมพันธ์ในช่วงเวลาและพื้นที่ มุมมองแบบองค์รวมของการพัฒนาที่ยั่งยืนตระหนักถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมมักเป็นสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม และมักมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของบุคคลและสังคมระหว่างเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งดังกล่าวไม่เพียงขยายออกไปในสาขาวิชาเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงกับมุมมองของท้องถิ่นและระดับโลกตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ในโครงสร้างการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนใน แบบดั้งเดิมที่ระบุประเด็นสำคัญสามประการของการสอนแบบองค์รวม ได้แก่ การเชื่อมโยงมิติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของประเด็นการพัฒนายั่งยืน โดยบูรณาการผลกระทบในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และมุ่งเน้นไปที่ระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และทรัพยากรธรรมชาติ

2) คุณลักษณะสำคัญประการที่สองของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการสอนและการเรียนรู้ โดยเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและความสามารถในการดำเนินการเพื่อความยั่งยืน การสอนนี้เรียกว่าพหุนิยม บนพื้นฐานของมุมมองและค่านิยมที่แตกต่างกัน โดยมุ่งเน้นไปที่การสะท้อนประเด็นต่าง ๆ แนวทางการสอนแบบนี้เป็นการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน ดังนั้นกลยุทธ์ที่ใช้ในการสอนจึงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ตามคุณค่า การเรียนรู้ทางสังคม โดยพื้นฐานแล้วการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนเข้าใจโลกตามการสังเกตของตนเองและพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตเพื่อความยั่งยืน จึงเป็นความท้าทายสำหรับครูและโรงเรียนที่มุ่งมั่นที่จะนำการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติ

การบูรณาการระบบการศึกษาที่มีคุณภาพให้เข้ากับเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นรากฐานสำคัญของโครงการ “Global Action Programme” เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิรูปและปรับปรุงการศึกษาในระดับโลก ถึงแม้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศจะพัฒนาไปได้ไกลกว่าการปฏิรูป แต่สำหรับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายยังจำเป็นต้องมีการปฏิรูปโดยการประยุกต์ใช้หลักสูตรที่เป็นนวัตกรรม เนื้อหา การสอนแบบก้าวหน้า สื่อการสอนที่มุ่งเน้นความยั่งยืน มาตรฐานการปฏิบัติ กลไกการติดตามและประเมินผลสำหรับการสอน การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก (Didham & Ofei-Manu, 2012) โดยการจัดการปฏิรูปการศึกษา มีคำถามสำคัญว่า “การศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างไร” ผ่าน 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาเชิงวิพากษ์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปแบบและแนวทางสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: บทเรียนจากประเทศอังกฤษสู่ประเทศไทย

การประชุมสุดยอดโลกครั้งที่สองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (The second World Summit on Sustainable Development - WSSD) ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองโจฮันเนสเบิร์กในปี พ.ศ. 2545 ตระหนักดีว่าการศึกษามีศักยภาพที่จะมีบทบาทสำคัญในการบรรลุ “วิสัยทัศน์แห่งความยั่งยืนที่เชื่อมโยงความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจด้วยความเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม โลก และ ทรัพยากรของตน” ต่อมาสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองข้อมติที่ 57/254 และประกาศให้ช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2557 เป็นทศวรรษแห่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (DESD) ที่เป้าหมายโดยรวมของ DESD คือ เพื่อบูรณาการค่านิยม กิจกรรม และหลักการที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยธรรมชาติเข้ากับการศึกษาและการเรียนรู้ทุกรูปแบบ และช่วยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยมเพื่อให้แน่ใจว่าอนาคตที่ยั่งยืนมากขึ้นในแง่สังคม (รวมถึงการจ้างงาน สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ สันติภาพ และความมั่นคงของมนุษย์ การย้ายถิ่น โรงระเบิด) สิ่งแวดล้อม (รวมถึงน้ำ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ และขยะ) และเศรษฐกิจ (รวมถึงการลดความยากจน ความรับผิดชอบขององค์กร และความรับผิดชอบต่อสังคม) (UNESCO, 2007)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) ถือเป็นการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการให้ความรู้แก่เยาวชนและคนในสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน โดย UNESCO นำเสนอการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) ให้เป็นโครงการพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ และ แรงผลักดันให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้ (UNESCO, 2007)

วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นไปเพื่อ

- 1) สร้างเครือข่าย การเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยน และการโต้ตอบระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ด้านการศึกษาที่เพิ่มขึ้นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) ช่วยให้ประเทศต่าง ๆ มีความก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษผ่านความพยายามของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4) ส่งเสริมให้ประเทศที่พยายามปฏิรูปการศึกษานำหลักการการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป

ในส่วนของแรงผลักดันให้เกิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ต้องมีการเปิดโอกาสให้เข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ การปรับแผนโปรแกรมการศึกษาที่มีอยู่ การพัฒนาความเข้าใจและความตระหนักของสาธารณชน และการจัดการฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนวิธีที่เด็กและผู้ใหญ่เรียนรู้ที่จะคิด เห็นคุณค่า และจัดการการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในแบบคู่ขนานกับหลักสูตรที่มีอยู่ เช่น การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาสันติภาพ การศึกษาของประชากร การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน การศึกษาและการพัฒนาพลเมือง การศึกษา แม้ว่าแนวทางหลักสูตรและ

การสอนและขอบเขตระหว่าง หัวข้อ หรือ หัวข้อข้ามหลักสูตร เหล่านี้บางครั้งอาจถูกโต้แย้งโดย นักการศึกษาที่สนับสนุนประเด็นเหล่านี้ โดยต้องสร้างให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นร่วมกันในการ เปลี่ยนแปลงเนื้อหาทางการศึกษาและการนำเสนอ (Angela & Green, 2009)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความโดดเด่นด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง แนวทางแบบองค์รวม และการขยายความกังวลก่อนหน้านี้เกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ไปสู่ความยั่งยืนของสังคมและ เศรษฐกิจ ด้วยวิธีการแบบ “สหวิทยาการ” ได้รับการส่งเสริมผ่านรูปแบบการศึกษาที่อยู่ในระบบ และนอก ระบบในทุกระดับ โดยผ่านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจุดมุ่งหมายในการตอบสนองต่อ ความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับวัฒนธรรม และใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายที่ส่งเสริม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อลดแรงกระแทกที่จะเกิดกับสังคมโดยรวมในระดับ สากลให้เกิดความเสมอภาค และสันติภาพ

แนวทางสู่ความสำเร็จของประเทศต่าง ๆ ในการปฏิรูปการศึกษาขึ้นอยู่กับ

- 1) ทุนทางสังคม ของแต่ละประเทศ อันได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางธรรมชาติ และทุนทางเศรษฐกิจ
- 2) บทบาทของสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมความสามัคคีและการจัดการความขัดแย้งของคน ในสังคม ส่วนใหญ่ถือว่าหลักสูตรการศึกษาเป็นแหล่งของสันติภาพ ความมั่นคงของมนุษย์ และ ความยุติธรรมทางสังคม
- 3) หลักสูตร เนื้อหา การสอน การจัดองค์กรและโครงสร้างทางสังคม ที่นำไปสู่สันติภาพและ ความมั่นคงทางสังคม การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเปรียบเสมือนวาทกรรมที่มีลักษณะเฉพาะและ สนับสนุนโครงการการศึกษา ความตระหนักรู้ และการฝึกอบรม โดยสร้างความแตกต่างให้กับการศึกษา รูปแบบเดิม คือความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือต่อการพัฒนา ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ หรือความอดทนต่อชนกลุ่มน้อย เป็นต้น
- 4) การเมืองระหว่างประเทศและการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพมักเป็น “ข้อจำกัด” ในการ ปฏิรูปการศึกษา และการสร้างการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวอย่างแนวทางในการจัดการศึกษาแบบยั่งยืนตามเป้าหมายของ Department for Children Schools and Families – DCSF ประเทศอังกฤษ คือโรงเรียนทุกแห่งควรมีความยั่งยืนภายในปี 2010 และเพื่อ ช่วยบรรลุเป้าหมายดังกล่าว DCSF โดยมีวัตถุประสงค์หลักของเป้าหมายในภาพรวม คือ เพื่อบูรณาการการ พัฒนาที่ยั่งยืนในหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ การปลูกฝังการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนเข้าไปในกิจวัตร กิจกรรม และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ดังนั้นเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าว DCSF จึงกำหนดวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน 8 ประการ ดังนี้ (Gadsby, & Bullivant, 2011)

1. อาหารและเครื่องดื่ม (Food and drink)

เพื่อป้องกันโรคอ้วนในเด็กที่เพิ่มสูงขึ้น และเพื่อสร้างความเข้าใจว่าการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเป็นพื้นฐานในการศึกษาของเด็กทั้งจากที่บ้านและโรงเรียน อาหารและเครื่องดื่มจึงเป็นส่วนสำคัญของชีวิตในโรงเรียนตั้งแต่ของว่างในช่วงพักไปจนถึงอาหารกลางวันที่ดีต่อสุขภาพและครบถ้วนตามโภชนาการ แรงผลักดันให้ทุกโรงเรียนเลือกใช้วัตถุดิบสดใหม่ในท้องถิ่น ผลิตและควบคุมเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ผู้เรียนว่าอาหารของพวกเขามาจากไหนและผลิตอย่างไร แบ่งออกเป็น

ในระดับหลักสูตร สามารถให้การศึกษารับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต ตลอดจนการพิจารณาการผลิตอาหารที่ยั่งยืนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ควรพิจารณาหัวข้อต่าง ๆ เช่น การค้าที่เป็นธรรม การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การทำเกษตรอินทรีย์ ระยะทางด้านอาหาร และความพร้อมตามฤดูกาล

ในระดับโรงเรียนควรพัฒนากลยุทธ์การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและส่งเสริมของว่างและอาหารเพื่อสุขภาพ ทำให้ผู้เรียนตระหนักว่าทางเลือกที่ดีต่อสุขภาพเหล่านี้มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น เช่น ฟาร์มในท้องถิ่น และเศรษฐกิจอย่างไร และควรจัดหาอาหารที่ผลิตในท้องถิ่น

ในระดับชุมชน ควรใช้พื้นที่ของตนหากเป็นไปได้เพื่อปลูกอาหารที่ยั่งยืน เช่นเดียวกับการสร้างความร่วมมือกับผู้ผลิตในพื้นที่

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรเริ่มพัฒนาการเชื่อมโยงกับผู้ผลิตในท้องถิ่นโดยใช้หน่วยงานท้องถิ่นเพื่อช่วยในเรื่องนโยบายด้านอาหาร ตลอดจนช่วยพัฒนาโครงการเชื่อมโยงฟาร์ม สวนของโรงเรียน และคำนึงถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

2. พลังงานและน้ำ (energy and water)

การใช้พลังงานและน้ำของโลกเพิ่มมากขึ้น การผลิตพลังงานส่วนใหญ่ยังคงผ่านการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ซึ่งก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนและฝนกรด เมื่อประชากรเติบโตขึ้นและมีความซับซ้อนมากขึ้น ความต้องการพลังงานก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน และน้ำ ชื้นหินอุ้มน้ำโลกกำลังถูกคุกคามในหลายส่วนของโลก ซึ่งนำไปสู่การขาดแคลนน้ำอย่างเฉียบพลัน โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางที่ใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพเชิงนิเวศ มีผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด 25% ใช้พลังงานต่อผู้เรียนมากกว่าสามเท่าของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด 25% ภายในอาคารประเภทเดียวกัน

ในระดับหลักสูตร หัวข้อการดูแลพลังงานและน้ำควรได้รับการศึกษาโดยผู้เรียน ผู้เรียนต้องตระหนักถึงความจริงที่ว่าน้ำเป็นทรัพยากรที่มีจำกัดและไม่ได้กระจายไปทั่วโลกอย่างเป็นธรรม และมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการผลิตพลังงานหมุนเวียนและไม่หมุนเวียนในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น/ ส่วนบุคคล

ในระดับโรงเรียนสามารถปรับใช้แนวทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและติดตามการใช้พลังงานและน้ำได้ เพียงแค่การให้ความรู้แก่ผู้เรียนให้ปิดไฟ เครื่องทำความเย็น และคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการปิด

หน้าต่างและประตูเมื่อออกจากห้องก็อาจส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงาน ตอนนี้โรงเรียนใหม่ทั้งหมดจะถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในระดับชุมชน ผู้รับเหมาจะต้องสร้างระบบและแปลนการก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพันธมิตรเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำที่ยั่งยืน

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้อย่างยั่งยืน ของแหล่งพลังงานและเริ่มพัฒนาโครงการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ เช่น การรีไซเคิลน้ำเสีย หน่วยงานท้องถิ่นควรจะสามารถสนับสนุนและให้คำแนะนำโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดในการก้าวไปข้างหน้า และ โครงการใดจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมมากที่สุด

3. การเดินทางและการจราจร (Traffic and travel)

รถยนต์บนท้องถนนในช่วงเปิดเทอมตอนเช้าเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อระดับมลพิษรอบ ๆ โรงเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงรูปแบบการเดินทาง โดยทางเลือกที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะต้องได้รับการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นบนท้องถนนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก เช่น การเดินและการใช้จักรยาน โรงเรียนกำลังช่วยเติมเต็มโครงการริเริ่มของโรงเรียนที่ดีต่อสุขภาพ และยังช่วยเพิ่มระดับสมรรถภาพโดยรวมของผู้เรียนอีกด้วย

ในระดับหลักสูตร ผู้เรียนควรเข้าใจความหมายของตัวเลือกการเดินทางต่าง ๆ ที่มี และจะต้องสามารถตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดจากทางเลือกต่าง ๆ ที่ได้รับการพูดคุยอย่างเปิดเผยทั้งในระดับมลพิษและความแออัด ภาวะโลกร้อน ผู้เรียนควรได้รับการศึกษาให้ตั้งคำถามถึงความจำเป็นในการเดินทางทุกครั้ง ตั้งแต่การขึ้นรถไปโรงเรียนไปจนถึงการเดินทางทางอากาศ

ในระดับโรงเรียนควรพยายามพัฒนาแผนงานเพื่อลดจำนวนผู้เรียนที่ใช้ระบบขนส่งเอกชน ควรส่งเสริมแผนการเดินทางและปั่นจักรยานอย่างปลอดภัย ตลอดจนสนับสนุน โครงการแบ่งปันรถโดยไม่มีทางเลือกอื่น ควรส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งสาธารณะอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วย เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของโรงเรียนในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดียิ่งขึ้นในหมู่ผู้เรียน

ในระดับชุมชน โรงเรียนควรส่งเสริมการใช้การขนส่งที่ยั่งยืนในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานท้องถิ่น หรือหน่วยงานทางด้านความปลอดภัยเพื่อพัฒนา และดำเนินการตามแผนการเดินทางของโรงเรียน เกี่ยวกับทางเลือกอื่นนอกเหนือจากการขนส่งด้วยรถยนต์

4. การจัดซื้อและการกำจัดของเสีย (purchasing and waste)

การกำจัดขยะเป็นปัญหาในปัจจุบัน เป้าหมายเกี่ยวกับการรีไซเคิลและการกำจัดขยะถือเป็นความท้าทายอย่างมากสำหรับหลายประเทศ และจะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในอนาคต จึงจำเป็นต้องให้

ความรู้แก่ผู้เรียนเกี่ยวกับข้อดีของการรีไซเคิล และจำกัดขยะ เพื่อไปสู่สังคมที่มีความรับผิดชอบต่ออย่างยั่งยืนมากขึ้น

ในระดับหลักสูตร ควรมีการสำรวจหัวข้อของสินค้าและบริการ ควบคู่ไปกับการอภิปรายเรื่องการรีไซเคิล การเรียกเก็บเงินสำหรับการกำจัดขยะ และวิธีการส่งเสริมการรีไซเคิลและการนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่มากขึ้น สิ่งนี้สามารถเสริมได้ด้วยการรีไซเคิลอย่างกว้างขวางในโรงเรียนเพื่อเป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดี

ในระดับโรงเรียนควรจัดทำแผนการรีไซเคิล การใช้ซ้ำ การซ่อมแซมที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการลดการผลิตวัสดุเหลือใช้ การลดบรรจุภัณฑ์ที่อาหารที่ผลิตจากโรงเรียนถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

ในระดับชุมชน หน่วยงานท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนโรงเรียนในการจัดทำแผนการลดของเสียหากเป็นไปได้ โรงเรียนควรใช้บริษัทที่มีจริยธรรมในการรีไซเคิลและนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ โรงเรียนควรตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสนับสนุนพวกเขาได้ เช่น แผนการทำปุ๋ยหมักในชุมชน

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรเริ่มต้นจากเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยการรีไซเคิลกระดาษ พลาสติก การแยกขยะ และพัฒนาเป็นวิธิตดปริมาณของเสียผ่านโปรแกรมการนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบต่อการใช้รีไซเคิลและอาจจะทำให้เป็นการแข่งขันในกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

5. อาคารและสถานที่ (buildings and grounds)

ทุกโรงเรียนสามารถตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืน ผู้เรียนสามารถได้รับการส่งเสริมให้อภิปรายข้อดีและข้อเสียของเฟอร์นิเจอร์ที่ยั่งยืน การใช้เทคโนโลยีที่ยั่งยืน และความจำเป็นในการอนุรักษ์และปกป้องโครงสร้างของอาคาร ผู้เรียนและครูควรได้รับการส่งเสริมให้ติดตามการใช้พลังงานและน้ำ และควรพิจารณาว่าจะทำให้ห้องเรียนมีความยั่งยืนมากขึ้นได้อย่างไร

ในระดับหลักสูตร ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจว่าเหตุใดอาคารบางหลังจึงยั่งยืนและอาคารอื่น ๆ ไม่ยั่งยืน พวกเขาต้องตระหนักว่าประเภทของวัสดุก่อสร้างที่ใช้จะส่งผลต่อความยั่งยืน และแม้ว่าอาคารจะเก่า แต่ทางเลือกที่ยั่งยืนยังคงสามารถทำได้ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์ โดยสร้างความเข้าใจว่าสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ ไม่เพียงแต่การใช้วัสดุเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการออกแบบโดยรวมของอาคารด้วย

ในระดับโรงเรียนควรมุ่งมั่นปรับปรุงพื้นที่ภายในและภายนอกอย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิภาพของนักเรียน

ในระดับชุมชน โรงเรียนควรพยายามให้แน่ใจว่าการพัฒนาใหม่ ๆ บนบนพื้นฐานของการมีจริยธรรมและยั่งยืน การใช้ผู้รับเหมาและบริษัทในท้องถิ่นจะช่วยสร้างชุมชนที่ยั่งยืน

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ การสนับสนุนให้เสนอแนวคิดเพื่อการปรับปรุงที่ยั่งยืน ในแง่ของการคำนึงถึงจริยธรรมของวัสดุรีไซเคิลและการผลิตพลังงานหมุนเวียน

6. การมีส่วนร่วม (inclusion and participation)

ประเด็นนี้ส่งเสริมด้านความสามัคคีของชุมชนและการเคารพผู้อื่น โรงเรียนสามารถมีส่วนร่วมสำคัญในการทำให้ชุมชนที่หลากหลายเป็นหนึ่งเดียวกันโดยการสร้างแบบจำลองความอดทนและการยอมรับในวงกว้าง วัฒนธรรมและมุมมองที่หลากหลายซึ่งจะช่วยสร้างชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืนซึ่งผู้เรียนทุกคนรู้สึกว่าจะสามารถมีส่วนร่วมในชีวิตของโรงเรียนและพื้นที่ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่

ในระดับหลักสูตร ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมให้เคารพซึ่งกันและกัน แม้จะมีวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างกัน ผู้เรียนควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนและได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ผ่านการใช้นิเวศวิทยาการสอน

ในระดับโรงเรียน จะต้องทบทวนนโยบายของตนและให้แน่ใจว่าได้ส่งเสริม วัฒนธรรมการเคารพซึ่งกันและกัน ควรจัดให้มีพื้นที่การเรียนการสอนและสังคมให้เป็นเช่นนั้นเข้าถึงได้ทุกคนและไม่อนุญาตให้มีการข่มขู่หรือกีดกันทางสังคม

ในระดับชุมชน การทำงานร่วมกันของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมากที่โรงเรียนจะต้องคัดเลือกพันธมิตรที่มีศักยภาพทั้งหมดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาถือมาตรฐานที่ครอบคลุมเช่นเดียวกับโรงเรียน

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรตรวจสอบให้แน่ใจว่า แนวคิดเรื่องการอดกลั้นต่อความแตกต่างและการเหยียดเชื้อชาติเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ควรส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทุกช่วงอายุ และผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการออกแบบพื้นที่ทางสังคมภายในบริเวณโรงเรียน

7. ความเป็นอยู่ที่ดีในท้องถิ่น (local well-being)

เป็นการสร้างชุมชนภายในท้องถิ่นโดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความเชี่ยวชาญด้านการสอน ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่กลุ่มและองค์กรท้องถิ่น โรงเรียนสามารถทำหน้าที่เป็น “ศูนย์กลาง” โดยการมีส่วนร่วมในโครงการชุมชนทั้ง ระหว่างและหลังวันเรียน ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีความท้าทายอย่างเข้มข้นมากขึ้นในชุมชนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชนและการตัดสินใจ นอกจากนี้ โรงเรียนยังสามารถทำหน้าที่เป็นพื้นที่เป็นกลางสำหรับกลุ่มต่างๆ เพื่อพบปะและหารือเกี่ยวกับโครงการ/ ประเด็นปัญหาของชุมชน

ในระดับหลักสูตร ผู้เรียนจะต้องเข้าใจว่าคุณลักษณะใดที่ทำให้พลเมืองท้องถิ่นมีประสิทธิผลและให้ความร่วมมือ และจะต้องเข้าใจว่าชุมชนตัดสินใจอย่างไร รวมถึงกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะในวงกว้างในโครงการของชุมชน

ในระดับโรงเรียนควรจัดให้มีพื้นที่ว่างสำหรับกลุ่มชุมชนนอกวันเรียน

ในระดับชุมชน โรงเรียนควรช่วยเหลือกลุ่มท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมที่ปรับปรุงความยั่งยืนของพื้นที่ ซึ่งอาจรวมถึงการริเริ่มโครงการภายใต้วาระเพิ่มเติมของโรงเรียน เช่น ชมรมทำสวน หรือการทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับผู้ปกครองในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ อาจนำร่องด้วยการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน โดยปรับปรุงและบำรุงรักษาสวนสาธารณะในท้องถิ่น การอนุญาตให้ชุมชนใช้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสันตนาการของโรงเรียน การทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน และการให้ความรู้แก่พลเมืองที่มีความรับผิดชอบซึ่งดูแลและภาคภูมิใจในพวกเขา สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น

8. ความเป็นพลเมืองโลก (global citizenship)

แนวคิดนี้เชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องมิติระดับโลก ตามที่กล่าวไว้แล้ว ผู้เรียนต้องเข้าใจว่าการตัดสินใจทั้งหมดมีผลกระทบไม่เฉพาะกับพวกเขาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงชุมชนในวงกว้างด้วย ความท้าทายใหญ่ที่ต้องเผชิญกับโลกแห่งความยากจนและภาวะโลกร้อนจะส่งผลกระทบต่อชีวิตของทุกคน ดังนั้นผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนว่า การจัดการในระดับท้องถิ่นถึงระดับโลกอย่างไรให้ยั่งยืน

ในระดับหลักสูตร ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพลเมืองโลก ส่วนหนึ่งสามารถทำได้สำเร็จโดยการพัฒนาการเชื่อมโยงกับโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วโลกผ่านทั้งหลักสูตรและเส้นทางอภิบาล ซึ่งจะช่วยให้แน่ใจว่าผู้เรียนเริ่มเข้าใจวัฒนธรรมอื่นและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเป็นพลเมืองโลกที่ได้รับความรู้

ในระดับโรงเรียนควรใช้นโยบาย “การค้าที่เป็นธรรม” ในการซื้ออาหารและอุปกรณ์ และควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียน

ในระดับชุมชน โรงเรียนควรตรวจสอบว่าพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดดำเนินงานในฐานะพลเมืองโลก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ โรงเรียนควรพยายามตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้รับเหมาทั้งหมดที่จะสนับสนุนความเป็นพลเมืองโลก

จากการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ โรงเรียนในประเทศไทยควรมองหาการพัฒนาความร่วมมือกับโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ โดยนำไปสู่การเยี่ยมชมการแลกเปลี่ยน การประชุมทางวิดีโอ และโครงการการสอนร่วมกัน

สำหรับบริบทในประเทศไทย มีแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเป็นแนวทางในการดำเนินงานทางการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของหน่วยงานทางการศึกษาในห้วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่วางแผนการดำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) และเป็นหัวใจสำคัญในการวางแผนดำเนินงานตามนโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การจัด

การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564, หน้า 2-11) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560ก, หน้า 6) โรงเรียนและผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาสากลและแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างความยั่งยืนและลงมือปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และพฤติกรรมของมนุษย์ และช่วยให้บุคคลเข้าในในเจตคติของการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

บทสรุป

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education Sustainable Development) เป็นการรวมประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญไว้ในการเรียนการสอน หลักสูตร และกิจกรรมต่าง ๆ ตัวผู้สอน เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในสังคมโลกให้ตระหนักและเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการเกิดของประชากรจำนวนมากและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น โดยอาศัยความเข้าใจท้องถิ่นของตนเองเป็นพื้นฐาน ผสมกับการอยู่ร่วมกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมเชื้อชาติ ศาสนา การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในสังคมที่ใหญ่ขึ้น เพื่อการสร้างคนให้เป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์ในการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายในการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่จะปฏิรูปการศึกษาให้มีศักยภาพ นอกจากการตอบสนองต่อตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศอย่างเดียวยังคงไม่พอ แต่ยังต้องตอบสนองต่อการรักษาโลกด้วยความเข้าใจและไม่เห็นแก่ตัวตามระบบทุนนิยมหรือบริโภคนิยม ซึ่งแน่นอนว่า ทฤษฎีการศึกษาแบบดั้งเดิมจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยในโลกยุคโลกาภิวัตน์มากขึ้นตามสาระสำคัญของการพัฒนาการศึกษาคือ การทำงานอย่างครอบคลุมทั้งองค์กรวมทุกองค์ประกอบ และทุกขั้นตอนของกระบวนการ อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตั้งแต่ โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง ในการสร้างเจตคติที่ดีของนักเรียนและอนาคตของชาติต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน...ต่อคณะรัฐมนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ก). *รายงานการสังเคราะห์ตัวชี้วัดด้านการศึกษาไทย ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Angela, W. L., Green A. (2009). Successful globalisation, education and sustainable development. *International Journal of Educational Development*, 29, pp. 166–174.
- Barbara, R. (1990). *Apprenticeship in Thinking: Children's Guided Participation in Culture*. New York: Oxford University Press.
- Breiting, S., & Mogensen, F. (1999). Action competence and environmental education. *Cam. J. Ed.*, 29, 349–353.
- David, B. T. (1974). *The One Best System: A History of American Urban Education*. New York: Harvard University Press.
- Didham, R. J., & Ofei-Manu, P. (2012), "Education for Sustainable development country status reports: An Evaluation of National Implementation during the UN Decade of Education for Sustainable Development (2005-14). in *East and Southeast Asia, Hayama, Japan*" วันที่ค้นข้อมูล 2 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <http://pub.iges.or.jp/modules/envirolib/view.php?docid=4140>
- Gadsby, H. & Bullivant, A. (2011). *Global Learning and Sustainable Development*. London, UK: Routledge.
- Hirsch, E. D. (1996). *The Schools We Need and Why We Don't Have Them. For a contrary view of progressive influence on the schools*. New York: Doubleday.
- James, W., & Pellegrino, R. G. (1982). Analyzing Aptitudes for Learning: Inductive Reasoning. In Glaser, R., Ed. *Advances in Instructional Psychology* (pp. 269-345). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lauren, B. R. (1995). From Aptitude to Effort: A New Foundation for our Schools. *Daedlus*, 124(4), 89-118.
- Lauren, B. R., & Megan, W. H. (1988). Learning Organizations for Sustainable Education Reform. *Daedlus*, 127(4), 89-118.
- UNESCO. (2007). *The UN Decade for Education for Sustainable Development (DESD 2005–2014): the first two years*. Paris: UNESCO.